

NAROČNINA:
Za Ameriko - \$2.50 Za Cleveland, po pošti \$3.00
Za Evropo - \$3.50 Poravnana številka - 5c

Vsa plačila, dopolniti in denar naj se pošilja na: "Clevelandka Amerika",
619 ST. CLAIR AVE. N. E., CLEVELAND, OHIO

EDWARD KALISH, Publisher. LOUIS J. PIRC, Editor.

ISSUED MONDAY, WEDNESDAY AND FRIDAY.

Read by 25,000 Slovenians (approx.) in the City of Cleveland and elsewhere.
Advertising rates on request. American in spirit Foreign in language only.

TELEPHONE CUY PRINCETON 189

Entered as second-class matter January 6th 1909, at the post office at Cleveland,
Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

No. 82, Wed. July, 12th, 1916.

Zveza srca, duše in pameti.

V nedeljo zvečer ob 8. uri se je sestalo 26 clevelandskih slovenskih, hrvatskih in srbskih društev, da položijo temelj jugoslovanskemu bratstvu, v največji jugoslovanski koloniji svobodne Amerike. (Presenečeni smo bili, da je toliko zanimanja med našimi zavednimi Slovenci, Hrvati in Srbi za to krasno idejo. Kakor je omenil neki govornik: Pričakoval sem da bodeš danes tu dva Slovence, en Hrvat in Srbi, kajti kdor pozna naš narod, ve kakšne so razmere. Namesto tega pa vidim tukaj zbran cvet naroda, inteligentne delavce vseh slojev, vidim sedeti Slovence poleg Srba, Hrvata poleg Slovenca, vsi ene misli, za blagor in napredek jugoslovanskega naroda, za gradnjo naše boljše jugoslovanske bodočnosti.

S tem, da so se sešli zastopniki srbskih dr. smo doživeli enega najlepših in najbolj pomembnih večerov v zgodovini clevelandskega društvenega življenja. Sešli so se jugoslovanski bratje v polni zavesti, da naredi nekaj, česar še nobena slovenska, hrvatska ali srbska kolonija v Ameriki ni prej naredila. Sešli so se, da narode zvezo pameti, duše in srca jugoslovanskega. In ko smo videli naše narodne ljudi v slogi in z isto mislijo v glavi sedeti prijazno enega poleg drugega, smo bili mnenja, da ta narod, če bo tako složen, ima veliko bodočnost. Slovenec, Srb in Hrvat, brata brat, enak po krvi, jeziku in žalostni usodi.

In zakaj se je vršil shod zastopnikov jugoslovanskih društev. Eden izmed govornikov je prav trezno uganil, ko je dejal: Glejte, v naselbini imamo stotero naših trgovcev, slovenskih, hrvatskih ali srbskih. Nimamo sicer velikih trgovin, toda številne so in bolj majhne. In zakaj? Zato ker jih jugoslovanska zavest dovolj ne podpira. Če bi vsi Slovenci kupovali vse potrebščine pri do mačih trgovcih, če bi Hrvatje delali isto in Srbi isto, koliko bi se povzpela slovenska trgovina, koliko manj zaslužka bi imeli oni, ki nas nikdar ne poznajo. In podpirati je treba vse slovenske trgovine, najsiho že candy store, saloon ali druga trgovina. Moralna pomoč se mora dajati našim ljudem. To je en vzrok jugoslovanske skupnosti in zavednosti.

Drugi vzrok je moralna medsebojna pomoč. Kdor se pone-sebojna pomoč. Kdo se pone-sreči, ne ve se kam obrniti, ali je zapuščen od svojih, nima nikogar, in če je član močne Zveze Jugoslovanskih društev, bo dobil pomoč od tisočih članov raznih društev, ki spadajo k Zvezi. Dosedaj ste bili društveni enega društva. Mnogokrat se eno društvo sovraži z drugim, zavist vlada med Žužemborgom in Ribnico, dosedaj je bil društveni brat le kakim 30 članom, odšle pa, pri tej močni Zvezi, bo štel lahko 23.000 narodnih sinov za svoje brate.

Tu se niso združili za politiko strasti, sovraštva in strank, ampak tu smo se združili za narodno politiko, za politiko zavesti in kulture, za politiko svobode v jasnejših dnevih slovenskih, hrvatskih in srbskih. Povejte to svojim ostalim društvenim bratom, kjer se shajate, povejte jim namen te Zveze in ni ga človeka pri zdravi pameti, ki bi vam mo-

Predzgodovina evropske vojne.

Kdor hoče natančno prestudirati vzroke današnje evropske vojne, mora poseči precej daleč nazaj v zgodovino. Mnogo vzrokov te vojne je bilo že pisanih, ubijalo in se še ugiblje tu in tam, toda eden najboljših spisov o vzrokih vojne je brez-dvomno spis Louis E. Van Norman. V kratkem navedemo njegovo mnenje o vzrokih evropske vojne.

Evropski politični napredek

tekem zadnjih štiristo ali petsto let se je vršil poglavito na podlagi spoznavanja, da je vsak narod suveren in neodvisen, in ne samo to, ampak da je vsak narod enak drugemu kar se tiče politične svobode in zastopstva pri internacionalnih sporih. V srednjem veku in v začetku novega veka si je rimski papež svojil pravice, da so cesarji njemu podvrženi, da je on več kot drugi cesarji, in da morajo vse vlade vseh drugih držav biti podvržene njemu. Papeževa moč pa je kmalu zginila, ko je nastopil novi vek, in namesto obširne svetovne vlade kot so jo nekaj imeli papeži, imajo danes le še načelstvo katoličanov v verskih zadevah.

Nadaljni razvoj politike odmeva v takozvanem evropskem "koncertu". Leta 1870 so prišle evropske velesile, ki so bile tedaj Anglija, Francija, Rusija, Nemčija, Avstrija in Italija, do prepričanja, da naj te velesile vodijo evropsko usodo in naj garantirajo mir. Vsak prepričanje med velikimi ali malimi narodi, naj bi se poravnalo tako kot bi te velesile določile.

Ob istem času se je pričela razširati doktrina o "balanci moči". Namreč, da je ena zveza narodov ravno tako močna kot druga, da ne bi en narod ali vlada postala premočna in s svojo močjo grozila drugim narodom. Ko je dunajski kongres leta 1815 likvidiral Napoleonovo cesarstvo in postavil meje evropskih držav za prihodnjih petdeset let, so bili evropski narodi prepričani, da če kak narod dobi kaj nove zemlje, moči ali prebivalstva, da je tudi drugi narod opravičen do odškodnine, tako da se ohrani ravnotežje med vsemi in ne postane noben narod premočan.

In ta balanca za evropsko ravnotežje je eden izmed štirih glavnih vzrokov sedanje vojne. Drugi vzrok je militarizem, ki ovira napredek in družabno zboljšanje, nadalje nemška ošabnost in zatiranje Slovanov in končno boj Evrope, da dobi svetovna tržišča za svoje izdelke. Pruska zmaga nad Francozi leta 1871, nadalje zveza z Avstrijo in Italijo, je ustvarila protizvezo, iz katere se je izcimila današnja vojna.

Nemški državnik Bismarck se je bal Francije. Da bi utrdil meje nemške države in tako zavaroval meje proti francoski republiki, je Bismarck 1879. leta podpisal prijateljsko pogodbo z Avstrijo, dasi je leta 1866 z vojsko napadel Avstrijo, ker ni hotela tako delati kot je Bismarck ukazoval. In od leta 1879 je Evropa razdeljena v dva sovražna tabora. Leta 1882 se je Bismarcku posrečilo, da je pridobil za sebe Italijo, ki je naredila zvezo z Avstrijo. Pregaril je Italijane, da je njih največja korist, če skupno z Nemci in Avstrijci nastopijo proti ostalim evropskim državam.

Leta 1890 je Bismarck zgu-bil svoj državni upliv, in Francija se je pogodila z Rusijo. Leta 1894 se je podpisala prijateljska pogodba med Francijo in Rusijo. Tekom deset let je bila Francija in Rusija nasprotni Nemčiji, Italije in Avstrije, in če bi se tedaj vnela vojska, bi zmagala sigurno Nemčija z Avstrijo in Italijo.

Leta 1903 pa je prišel v Pariz angleški kralj Edward VII. Upljiv tega monarha se je posrečilo, da je pridobil Francijo za zvezo z Anglijo. Leta 1904 se je podpisala taka pogodba. Podpisala se je pogodba, katere besedilo se je glasilo tako, da mora Anglija pomagati Franciji, če bo Francija napadena. L. 1907 pa sta se pobotala tudi Anglija in Rusija, kljub temu da dotedaj precej veliki nasprotnici radi sorodnih interesov v Aziji.

Medtem pa so Francozi začeli širiti svojo oblast v Maroku, radi česar se je nemški kaiser silno razjezil. Leta 1905 je prišel kaiser v Tangier, kjer je naredil mnogo hrupa in vpitja. Zahteval je, da se morajo pravice Nemcev v severni Afriki spoštovati.

Hrupni dogodki so sledili v Evropi eden za drugim. Leta

1908 je zbruhnila turška revolucija, ki je odmevala po vseh provincah pod turško kontrolo. Februrarija meseca 1908 je Evropa pretresla novica, da je Bulgarija odpovedala nadgospodstvo Turkov in zajedno je pa Avstro-Ogrska anektirala Bosno in Hercegovino. Te poročila je dobila Avstrija na berlinskem kongresu leta 1878 "za vojaško okupacijo". Cela Evropa je tedaj pričakovala splošne vojne. Napetost pa je ponehala marca meseca leta 1909, ko je nemški kaiser objavil ruskemu carju, da če bo ruska vlada podpirala Srbijo v njenem protestu proti Avstriji radi okupacije Bosne in Hercegovine, da bo Nemčija "z železom in krvjo" stala na strani Avstrije.

Toda Rusija ni pozabila te nemške izjave. Leta 1912 in 1913 so nastale in se vršile balkanske vojske proti Turkom. Skoro gotovo je, da je Rusija podpirala te vojske, da se maščuje nad Avstrijo, ki je podpirala Turke. Goreti je pričelo na vseh krajih, posebno radi nemške drznosti v Agadirju leta 1911. Tedaj se je Anglija odločno postavila na stran Francozov, in Nemci so zaenkrat se odnehali od vojne. Najbrž so bili mnenja, da nemška armada še ni toliko pripravljena, da bi lahko začela z odločilno vojsko.

Evropski kontinent je razdeljen v štiri skupine narodov: 1. Nemčija in Avstrija v zvezi s Turki, kar se imenuje ali se je imenovalo "trozveza", tedaj ko je bila še Italija pri zvezi, dočim je laško mesto zavzela v zadnjih časih Turčija. 2. "Trojni sporazum", to so države Anglija, Francija in Rusija. 3. Mala skupina mešanih držav, katerih nevtaliteti in neodvisnost je priznana in garantirana, in te so Danska, Nizozemska, Belgija, Luksemburg in Švica. 4. Ostale dežele, več ali manj izolirane, od katerih nekatere imajo svoje lastne probleme. Te so Bulgarija, Srbija, Crnagora, Grška, Turčija in Rumunija, Norveška. Če bi ena izmed teh držav, ki so omenjene v let štirih skupinah, skušala pridobiti več moči in zemlje, bi bil to dovolj velik vzrok evropski vojni.

V glavnem pa je bilo računati samo s trozvezo in s triple entente. Avstrija in Nemčija ste birokratični in militaristični državi, kjer absolutno prevladuje Nemec. Interesi Avstrije so slični interesom Nemčije. Vlade teh dveh držav so bolj dinastične kot narodne. Hohenzollernci kot Habsburgovci se morajo boriti z narodnim bojem, dasiravno Hohenzollernci manj kot Habsburgovci. Glavni nasprotnik teh dveh vladarskih rodbin je Slovan, ker Slovan je bil tisti, ki je bil od Hohenzollerncev in Habsburgovcev neprestano zatiran.

V trojnem sporazumu, v katerem se nahajajo Anglija, Francija in Rusija se je že pred mnogimi leti pojavil strah pred militaristično Nemčijo, ki je zahtevala nevrjetno ogromne svote za vojaške priprave. Anglija in Francija ste se lahko pobotala. Angleži so prijatelji Francozov, ker so slednji enako liberalnega in republikanskega mišljenja kot Angleži (Anglija je monarhija samo po imenu.) Drugič pa je Anglija prijateljica Francozov radi prevelike vojaške moči Nemci-je. Anglija se prvotno sicer ni rada spoprijaznila z Rusijo, ker je bila slednja skoro povsod sosedinja velikanskih angleških kolonij v Aziji, toda Francija se je silno potrudila, da se je zblížal angleški in ruski narod. Francija zahteva Alzacijo in Lotringijo po vojni, in ker imajo francoske banke skoro ves ogromni ruski narodni dolg na svojih ramah, je umevno, da Francija drži trdno z Rusijo. Anglija pa potrebuje Francijo za obrambo proti Nemčiji. Če bi bili Francozi sami in bi jih Nemci pre-magali, tedaj bi prišla na vrsto tudi Anglija. Nasprotno pa potrebuje Francija Anglijo za svoj narodni obstanek in varnost.

Meč militarizma je visel nad Evropo eden za drugim. Leta

Evropa od leta 1871, ko so Prusi premagali Francoze. Radi nemškega militarizma se je vsa Evropa spremenila v oborožen vojaški tabor, kjer bi se lahko zbralo na prvi klic 10 milijonov dobro izurjenih vojakov. Poleg gospodarskih križev in težav, ki jih je povzročil militarizem, se je pa vsa Evropa avtokracije in ponižnosti. Avtokracija pri vladi, ponižnost pa pri narodu. Zato se pa zadnja desetletja v Evropi ni-je vršile nobene važne politične in družabne reforme. Nemčija in Avstrija se je zadnja leta morala hudo boriti z naraščujočo socialistično stranko. Nemčija, ki vključ vseh svoji civilizaciji država fevdalistične avtokracije, kjer parlament ne zbore po volji ljudstva, ampak po volji vladne gospode. Avstrija pa je polglotična birokracija, ki nima nobenega znaka zrelega političnega življenja v sebi. V Nemčiji kot v Avstriji so davki strašni. Niti v Nemčiji niti v Avstriji nima ljudstvo polne volivne pravice. In militarizem je pričakoval te

vojne zadnjih petnajst let. Te-kozi zadnjih deset let je bilo pričakovanje tako ogromno, da se v Avstriji in Nemčiji skoraj vsi davki za oborožitev, za topove in mornarico. Širil se je pan-germanizem, napram kateremu je deloval pan-slavizem. Pan-germanizem skuša združiti vsa tevtonska plemena v Evropi v korist Nemčije. Pan-slavizem pa skuša združiti Slovence za skupni slovenski napredek. V Evropi je kakih 80.000.000 Nemcev, in izmed teh jih je 65.000.000 v Nemčiji ostali pa v Avstriji in raztreseni drugod. Toda v Evropi je 160.000.000 Slovanov, v Rusiji, Bulgariji, Srbiji, Crnigori in Nemčiji. Rusija se je vedno smatrala kot zaščitnica Slovanov, kot se je smatrala Germanija zaščitnica Nemcev. Nasprotje med Nemci in Slovan-je bilo vselej jako napeto. Berolinski kongres leta 1878 je nasprotje med Slovani in Nemci še bolj poostrel. Nemčija je bila vedno tega principa, da se malim narodom ne sme dati svoboda, da se mora male

narode vsipati v valovi, da malim narodom nimajo pravice eksistirati. Nasprotno učni pan-slavizem, da mora biti vsak slovenski rod prost in imeti svojo vlado, po svojem načinu in volji. Avstrija je mislila, da mora kaznovati in umoriti vse Srbe radi umora prestolonaslednika. Toda Rusija, ni mogla gledati, da bi nemška Avstrija uničila slovensko Srbijo. Francija se je pripravljala, da pomaga Rusiji glasom pogodbe. Nemčija pa je porabila prva ugodno priliko in udarila na Francoze in Angleže obenem. In pri tem Nemčija ni gledala na nobene pravice. Nemci so pomandrali Belgijo. Tu je prišla angleška vojna mornarica v poštev, ker Belgiji so morški sosedje Angležev. In naj bo konec vojne tako ali tako, na vsak način pa se bodejo po vojni vršile tako radikalne spremembe v Evropi kot še nikdar ne od preseljevanja narodov.

NAROČUJTE "AMERIKO."

Prince Albert daje kakovost, ne premij ali kuponov!

Prince Albert tobak se je vedno prodajal brez kuponov ali premij. Mi damo raje kakovost. Tako, da boš, kadar denesh Prince Albert v pipo ali ga zviješ v cigareto, dobiš šele osebno informacijo o istiniti kakovosti katero najraje uživaš! Ker je popolni namen Prince Albert kakovost brez kuponov ali premij, ni njega prodaja prizadeta ne z vladno in ne z državno prepovedjo njih rabe.

Na drugi strani Prince Albert zavija je štitiš Prince Alberta 30. julija 1907.

PRINCE ALBERT

the national joy smoke

odgovarja vsaki zahtevi kajenja! Dokaz, da ne grize tvojega jezika in ne žge tvojega grla! Dokazuje, da naredi patentirani proces, po katerem je izdelan Prince Albert, da ga izberejo izmed vseh izdelkov vsi moške celega sveta. Kadi ga v prijazni tvoji pipi ali zvitega v cigareti — dal ti bo največji užitek, je hladen in užiten in zadovoljiv. In kadi, kolikor hočeš, pa te ne bo grizel ali pekel! Prej ko spoznaš Prince Albert, prejšboš zadovoljen s tobakom.

R. J. REYNOLDS TOBACCO COMPANY
Winston-Salem, N. C.

Prince Albert se kupi povsod v vsakih trgovinah po 5c, v vsaki 25c, 50c, 10c, 20c, 30c, 40c, 50c, 60c, 70c, 80c, 90c, 100c, 110c, 120c, 130c, 140c, 150c, 160c, 170c, 180c, 190c, 200c, 210c, 220c, 230c, 240c, 250c, 260c, 270c, 280c, 290c, 300c, 310c, 320c, 330c, 340c, 350c, 360c, 370c, 380c, 390c, 400c, 410c, 420c, 430c, 440c, 450c, 460c, 470c, 480c, 490c, 500c, 510c, 520c, 530c, 540c, 550c, 560c, 570c, 580c, 590c, 600c, 610c, 620c, 630c, 640c, 650c, 660c, 670c, 680c, 690c, 700c, 710c, 720c, 730c, 740c, 750c, 760c, 770c, 780c, 790c, 800c, 810c, 820c, 830c, 840c, 850c, 860c, 870c, 880c, 890c, 900c, 910c, 920c, 930c, 940c, 950c, 960c, 970c, 980c, 990c, 1000c.

Novi model strojepis

KUPITE GA SEDAJ!

Da triumf strojepisa je tu.

Pravkar je izšel — prišel je leta prej, predno so eksperti to pričakovali. Izdelovalci so se trudili leta in leta, da naredijo ta strojepis. In Oliver je zopet zmagal kot je zmagal tedaj, ko je prišel prvi Oliver strojepis na trg. Nobenega strojepisa ni na svetu kot Oliver št. 9. Pritisk gumbov na stroj je tako lahek, da mačka s tačicami lahko pregiba gumbe.

POZOR!

Vse novosti, ki jih dobite pri Oliver strojepisu so kontrolirane od Oliverja. Če nati prejšni modeli, kakor so bili slavni v letih časih, niso imeli dvojnega pritiska za spremembo črk. Vsa kontrola 84 črk in znakov je v malem prstu dreme in leve roke. In vsa te črke in znake pišete z 24 gumbi, najmanj kar jih je sploh na kakem strojepisu. Pisal vseh strojev lahko nemudoma pišejo tudi na Oliver in sicer hitro in lahko.

SVARILO.

Ta briljantni novi Oliver strojepis se prodaja po starih cenah. Ne valja nič več kot drugi modeli, ki so danes že starinski. In dočim so nova iznajdba pri tem strojepisu dragocena, pa smo ojašali konstrukcijo, kljub temu, da smo s tem sami vsikali sebi stroške. Sklenite takoj, da dobite ta strojepis, predno potrošite kak dolar za drug stroj. Če imate kak drug strojepis, bodeš gotovo zadovoljni, kako se dela s tem strojepisom.

17 CENTOV NA DAN.

Pomnite, da popolnoma novi št. 9. Oliver strojepis je največje vrednosti v strojepisu. Ima vse naše posebne najdbe, vidno pisavo, avtomatičen predelovalec, dvojno spremembo za črke, trak, ki ki piše lahko v dveh barvah in vse druge iznajdbe.

Kljub temu smo se odločili, da prodamo ta stroj vsakomur za 17 centov na dan. Vsak, ki ljubi stroj, popolnoma lahko dobi ta strojepis, najboljšega sestava na svetu. Dvojna vrsta pisamen, kakor želite.

DANES PIŠITE ZA PODROBNA POJASNILA

in bodeš eden izmed prvih, ki se seznanijo s tem krasnim strojem. Prepričajte se, zakaj skoro vsakdo najraje ima Oliver. Pošljite nam dopisnico. Nič se vam ni treba zavezati. Nam je v največje veselje, da vam razložimo, kako se Oliver rabi.

THE OLIVER TYPEWRITER CO. 946 Prospect Ave., Cleveland, Ohio

Vi lahko dobite Oliver v najem za 3 mesece za \$4.00.

POT ZA RAZPOTJEM.

Roman.

Spisal dr. Ivo Sorli.

"Ne bodite no tragični!" se je zasmel Orel strupeno. "Pravega poguma je trebal. Toda prizadevati si hočem, da bom govoril vsaj brez ironije," je pristavil resno. "Oprostite pa seveda tudi, ako brez — kompromisa. Glejte, prijatelj, ako bi bil uverjen, da ste sklenili ta mir iz res blagih, lepih, moških motivov, bi bil to lep dan mojega življenja; toda ta vaš mir ima svoje gnile korenike v lenobi, zločnosti, v zaba-veželjnosti in posvetnosti. Za- to širi neprijeten duh že odda- čeč, in je klavrn, kakor so kla- vrni oni, ki so ga sklenili. Grd bi bil boj, morda še grši, nego je ta mir, toda vsaj tako ne- skončno klavrn ne bi bil."

"Denimo tudi, da je tako", je rekel Pasar ves bled, a ven- dar siloma miren. "Tedad pa si dovoljujem vendar malo vpra- šanje: Vi, gospod župnik, ki govorite tako modro in mogoč- no in gledate tako globoko s svojih višav dol na nas — kako pa morate odgovorjati vi pre- svojo vestjo, da tičite noč in dan tu gori, širite okrog sebe glas o nekakem nadčloveku ter samo kritikujete, nikar da bi šli tja dol med svet in mu po- vedali z močnim glasom, kako naj se poboljša?"

Orel se je mirno smehljaj in čakal Pasarja samo, kdaj kon- ča.

"To bi radi vedeli, zakaj ne grem dol? I, moj Bog, zato ne, ker so me poslali tu gor, da učim tu. Toda reči hočete morda, naj bi šel skliovet shode in govoril na njih? Nato vam moram odgovoriti, da sem načeloma proti temu. In to načelo, ki morda nazadnje niti pravo ni, a je vsaj moje — umeje- te; moje! — se glasi: da stori vsak človek, pa prav vsak svo- jo dolžnost v malem, v onem krogu, kamor je postavljen; in potem ne bo treba enega sama- mega velikega odrešenika sveta, ker jih bo na tisoče maj- hnih. In moja vest, na katero ste potrkali karprav, vam od- govarja glede na to, da je mir- na in prepričana, da je storil župnik Ivan Orel gori na Pol- janih, kar je bilo v njegovih močeh."

"Vsa čast, gospod župnik! po vsej deželi je le eno mnenje, da ga ni lepšega in bolj skrbno obdelanega vinograda Gospo- dovega, nego so Poljane. To- da, to boste priznali sami, da je vendar še večja in težavnej- ša umetnost, izpreobrniti in voditi razuzdane, brezbožne meščane in tržane nego vlada- ti čredo dobrodušnih, nepo- klvarjenih kmetov. Dvomim, dvomim, da bi mogli vi, gospod župnik, celo vi, napraviti tudi v petdesetih letih iz Sentjan- ževcev Poljancane."

"Tega si pa res niti ne do- mišljam! Samo nekaj smem trditi: če bi bili v Sentjanžu vedno duhovniki v najlepšem in najsvetejšem pomenu te be- sede, bi dosegli nekaj, kar je vredno petdeset let najresnej- šega truda in samozatajeva- nja: gospoda. Sentjanževci bi še grešili, a prisiljeni bi bili, pisati svoje grehe na svoj rač- un in ne na konto svojih duš- nih pastirjev. In potem, prijatelj, bi pošel marsikomu po- gum, da bi grešili... In poleg tega: ali poznate vso skoraj mistično moč — zgleda? Roti- te, silite in pehajte ljudi še to- liko in še s tako ginjivimi be- sedami, naj gredo čez trilo brv, ko hrumi hudournik pod njo, nikogar ne boste zgenili; pojditte pa sami prvi pogumno čez, in tri četrtine jih pojde za vami! To, glejte, je poglavit- na stvar! Kak bi bil učitelj, ka- teri bi razlagal otrokom ure in ure, kako se piše črka a, nikar da stopi k tabli in jo zapiše sam?"

"Da, da, to je povedano ne- kako že v znanem pregovoru: Verba movement, exempla tra-

hunt", se je nasmehnil Pasar ironično.

"Hvala! Ta pregovor po- znam tudi jaz. A vem tudi, da ljudje ne mislijo ničesar pri- tem; zakaj drugače ne bi ga rabili oni, ki ne dajo dobrih zgljedov, dasi ga poznajo?"

"Ali mislite s tem mene?"

"Eh, čemu bi mislil baš vas, ko je dovolj drugih", se je za- smejal Orel in pogledal hladno Pasarja v razkačene oči.

"No, saj se umemo vendar- le!" je vzkliknil Pasar še bolj bled. "Vam, gospod župnik, se zdi najbrže pohujšljivo celo to, da se drznemo v Sentjanžu prihajati tudi mi včasih med druge ljudi!"

"Gospod kaplan, to je pa zo- pet drugo, dajati slabe zgljede, oziroma pohujševati, ali pa sa- mo — ne dajati dobrih zgle- dov. Če vas pa že zanima moje mnenje o vaših namerjanih se- stankih v salonu pri Žebriču v šumni, mešani družbi, vam re- čem, da se meni zde prav ti se- stanki, prav to kompromistvo še stokrat bolj klavrn nego vse prejšnje. Pravkar ste stali svojim nasprotnikom z ljutim orožjem nasproti — že res, to orožje je zopet v nožnicah in podali ste si roke — toda ves prepad, ki je zijaal prej med va- mi in njimi, bi moral zijati med vami in njimi tudi še sedaj, in vi bi morali čutiti proti njim prav gotovo isto, kar ste čutili prej — ako ste res kaj — čuti- li... Toda vsega tega naenkrat ni nič več, in široko žrelo one- ga prepada se je zaprlo zado- voljno mlaskajče, ko ste vrgli svoja načela vanje, kakor se zapre žrelo kakemu krokodilu, ko se mu vrže dober grizljaj..."

"Zdaj rečem pa jaz vam, go- spod župnik, da ne bodite tra- gični! Tu se ne gre za žrtvova- nje načel, gre se edino le za nekoliko nedolžne zabave, ki jo je tako-le vsakdanji človek, kakršni smo mi, včasih vendar- le potreben."

"Da, potem že", se je nasmeh- nil Orel. "Ako vam je namreč to zabava, sedeti med ljudmi, ki so vam tako daleč po svojem čustvovanju in po svojih nazo- rih, govoriti z njimi o stvarih, ki so tako tuje vašemu srcu in vašemu duhu — izkratka, ako se ne čutite tuja sredi teh gla- snih, veselih ljudi, potem že, potem že..."

"Jaz, za svojo osebo, ne," je odgovoril Pasar trmasto in za- ničljivo zmajal z rameni.

"Tedad pa niste duhovnik, ampak navaden rokodelc, ki napravi za dve kroni malo, za deset kron veliko mašo in iz- brblja za groš očenaš!" je vzkri- pel Orel strastno.

"Tako? in kaj mislite, da mo- ra biti vsak duhovnik čemerem mračnjak, kakor ste vi in žive- ti tako nemogoče življenje, ka- kršno živite vi? Sicer pa: Za- kaj občujete vi tako intimno tudi z enim izmed takih le, po- svetnih, najbrže celo brezver- skih ljudi, ih celo rajši s tem posvetnjakom, nego s svojimi stanovskimi sobratji?" In Pa- sar se je spalil naenkrat hu- doбно pred njim.

"Vi mislite gospoda sodni- ka?" je vprašal Orel zopet mirno. "In prav je, da ste ome- nili to, zakaj zdaj vam lahko povem z eno besedo, česar prej nisem mogel zagrabiti z dese- timi: Kakor je videti, prist- vate med posvetnjake vse one, ki niso duhovniki ali redovniki; tem nasproti pa stojimo vsi mi ki imamo črne talarje ali vrv okrog pasu. Vi sodite torej po obleki, ali kvečjemu — prosim, prosim, da ne boste protestira- li, dopolnim že jaz! — ali kveč- jemu po tem, koliko vere kaže kdo na zunanje. Toda po vsem tem jih ne boste spoznali, vam pravim, Dvoje je temuč ljudi na svetu. Gospod Ribnik se bo morda še spominjal! — s tem se je obrnil zdaj k onemu — da sva nekoč že govorila o

tem in rabila takrat izraz: ot- roci tega in otroci onega sveta. So, ki so jim oči obrnjene v zunanji in taki, ki so jim zgle- dane in zasajene gotovo da v notranji svet; so, ki gledajo s svojim telesom, in taki, ki gle- dajo s svojo dušo; so, ki kaže svet njih sliko kakor ogledalo, in taki, ki se zrcali svet v njih duši; so, ki so jim morali ce- le Boga vpodobiti, da ga mo- rejo moliti in ki so prišli na po- sodo po te molitve k drugim, in taki, ki ga imajo že v srcu in ga molijo v samoti in ga skr- vajo in ki so šle molitve na po- sodo k njim..."

"No, pri gospodu sodniku so dobile pa menda bore malo", se je zasmel Pasar vmes.

Orlu se je stemnil obraz, in pogledal je mračno v tla. Ven- dar pa mu je ostal glas še ved- no ves miren, ko je rekel čez nekaj časa:

"Gospod sodnik je kakor rastlina, ki bi bila spadala morda v drugo zemljo, v kateri bi se bila razvila v samotno, veliko in lepo drevo; toda Bogu vse- mogočnemu se je izvidelo, da jo je pustil usodi vreči v sredo življenja. Zakaj Bog ni pedan- tičen vrtnar in ne izbira in za- znamlja rastlin s številkami in jih ne posaja in ne presaja po gredicah; po vsem svojem vrtu jih je križem nasejal, in čez nje sumi in po njih vrhovih rju- je tisoda kakor nevihta čez plan in trosi njih srca, njih želje in njih hrepenenje kakor prašek iz kelihov na vse štiri strani. In eno pade na kamen in se postu- ši, in drugo pade med robidov- je in robidovje ga zadusi, in tretje pade na pest prsti in zra- ste palec visoko, in četrto pade v sončno grudo in vzklije do neba. Nad vsemi pa plava Nje- gova roka, in ko pride pobirat ne bo meril stebila, ampak sodil bo le začetek, žitje in konec..."

Zakaj tako je, da pade čisto ljulikino zrno na blagoslovljeno njivo, pšenično pa poleg nje na trdo pot; in ljulika vzklije, pše- nico pa stro trde noge. Toda tudi pohojena pšenica je še vedno pšenica, in bohotna ljulika še vedno ljulika, ker ne more postati nikdar, niti na najboljši zemlji pšenica. A tega mi ne moremo vselej ločiti. Zato ne sodimo, ker še ne vemo, ali smo plevel, ali plemenito žito; in celo ako vemo, da smo žito, še vedno ne vemo, ali smo poln ali prazen klas..."

"Ali mislite hoditi tudi vi k tem večerom v trg, gospod ka- plan?" se je obrnil naenkrat k Ribniku s prijaznim nasmeh- om.

Ribnik, ki je stal ves ta čas nemo ob strani in samo poslu- šal, se je ves zardel in zajecal nekaj neumljivega.

"Ali ne ženirajte se!" se je zasmel Orel. "Ako vas veseli, srečna vam pot! Sploh vam po- vem vpriči gospoda Pasarja. Samo to zahtevam, da vršite svojo dolžnost kot kaplan tu gori, v vsem drugim ste popol- noma prosti. Če sem napravil izpočetka včasih temen obraz, je bilo to le raditega, ker sem vas hotel spraviti na ono pot tja gor" — pokazal je z nas- mehkom na stezico po hribu za vasjo — "toda, če vas ta pot ne veseli, Bog ne, da, da bi vas vlačil s silo gor... iz doline namreč, kamor vas vabi gospod kaplan... Torej name nikakih obzirov, prosim!... Ali opro- stita, gospoda, da vama nisem ničesar ponudil! Kar tako za- klepetali smo se. Stopita v hlad- nico, prosim, takoj dobim kaj iz kleti!"

"Ne, hvala lepa, gospod žup- nik, res imam že dovolj", se je priklonil Pasar-ironično. "Po- krepčal sem se namreč že pri gospodu kolegu", je pristavil nedolžno in iztegnil Orlu svo- jo roko.

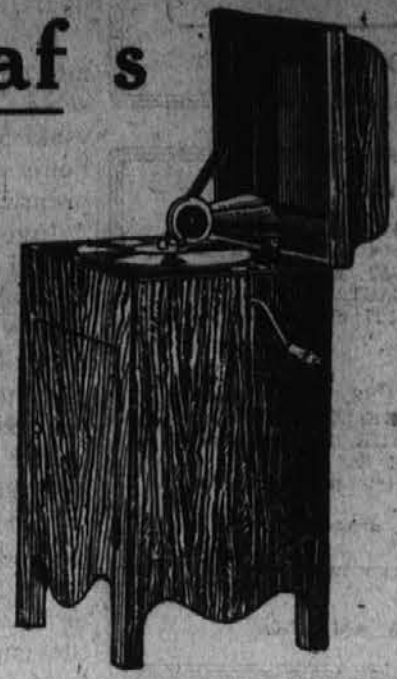
(Dalje prihodnjic.)

—Naročniki, katerim je po- tekla naročnina, so uljudno prošeni, da poravnajo naročni- no. Papir, ki se rabi za klan- nje lista, se je podražil za več kot 100 procentov in velja dan- es 5 centov funt. Le če na- ročniki točno plačujejo svojo naročnino, je mogoče zmago- vati stroške. Prosimo torej na- še naročnike, da so točni kakor vselej.

VAŠA ŽELJA JE URESNIČENA

Krasen fonograf s kabinetom samo

\$ 15.00

Dolgo ste si zaželeli fonograf, krasnega izdelka, s stojalom, ki bi bil po nizki ceni. In sedaj se je želja spolnila — v naši zalogi imamo sedaj perfekten instrument za vašo ženo in otroke, da se razveselijo. Vsa krasna glasba najboljših umetnikov se lahko igra na tem fonografu, in cena je tako nizka, da vsakdo lahko plača za enega.

Nekaj krasot Carola fonografa.

Po vseh ameriških državah se je ljudstvo začudilo, ko je prišel ta fonograf na trg. Ljubitelji lepe godbe iz vseh krajev so se začeli kar trgati za te fonografe. Tovarna inna toliko naročil, da komaj sproti izdeluje vse zahtevane fonografe. Kabinet tega fonografa je mahagonijevo delo, toda tehta samo 11 funtov, se lahko prenaša po hiši, se vzame s seboj na avtomobil na izlet. Ta fonograf je sl avček med vsemi fonografi.

Naročite takoj še danes,

Visok je 22 palcev, močan, trpežen in krasnega glasu, popolen mehanizem in vsi rekordi se lahko rabijo na tem fonografu. Otrok lahko igra ta fonograf. Zavarovan je proti prahu in ima posebno shrambo za plošče. Ker zaloga je majhna in bo kmalu pošla. Kdor prvi pride, prvi bo postrežen. Cena kompletnemu fonografu je samo \$15, in v nekaj dnevih je bilo nad desetsti- soč teh fonografov prodanih, tako so se prijubili ljudstvu.

Dobi se samo pri

Frank Černe,

SLOVENSKI URAR IN ZLATAR.

Zaloga grafonskih plošč v vseh jezikih. Pošljamo tudi po pošti na druge kraje.

6033 St. Clair Ave., Cleveland, O.

BORBA ZA ŽIVLJENJE.

Borba za življenje, je vsak dan hušja, če ne bolj nevarna, je škodljiva poseb- no onim, ki ne mislijo na sebe, postanejo brezbrizni, zanemarjajo svoje lastno te- lo in zdravje. Posledica tega prenapetega življenja je, da se izmučijo; nastanejo neredi neprebavnosti, duševna slabost in fizična slabost. Tak položaj zahteva ta- kojšno pozornost in prava stvar v takem položaju je, da vzamete

TRINERJEVO AMERIŠKO GRENKO VINO

Zboljša razdejano delavnost prebavljanih organov, ki so prenapeti radi dela ali iz drugega vzroka, s tem do odstrani iztelesa vso nečisto snov in

ZBOLJŠA APETIT
REGULIRA PREBAVNOST,
PREPREČI GNJITJE,
OZDRAVI ZAPRTJE
UTRDI TELO

Trinerjevo ameriško grenko vino regulira delo prebavljanih organov. Rabite ga kadar imate

ZGUBO APETITA
SLABOST PO JEDI
NAPETOST,
SLABO SAPO,
PREVLEČEN JEZIK
KOLIKO IN KRČE,
ZAPRTJE
BLEDEST,
TELESNO SLABOST.

Trinerjevo vino vam zagotovi zdravo spanje, da lahko opravljate svoje dnevno delo. Stari ljudje bi morali vselej imeti zaresljivo zdravilo, pri roki in je redno rabiti. Ženske, katere boli glava, naj poskusijo Trinerjevo ameriško grenko vino.

CENA \$1.00

PO LEKARNAH

Joseph Triner,

IZDELJUJUČI KEMIST

1333-39 SO. ASHLAND AVE,

CHICAGO, ILL.

Če imate otrple mišice, revmatizem, nevralgijo, lumbago, rabite Trinerjev liniment. Mišice otrple radi trdega dela, naj se drgnejo s Trinerjevim linimentom. Cena 25 in 50c, po lekarnah, po pošti 35 in 60 centov.

SLOVENSKA GOSTILNA

kjer dobite fino pi- jačo, dobro postre- žbo. Prodajamo žganje in likerje tudi za domače po- trebe na steklenice in galone.

Cena zmerna! Dobra zaloga!

JOSIP KALAN,
6101 ST. CLAIR AVE.

Vaš doktor ve

In vam pove, da če ni njegov recepti nastan- žno nujen in od najzgodnejših zdravil, da vas ne more ozdraviti.

Vaš zdravniški recepti morajo priti v našo lekarno, kjer bodo izdelani v skladu s va- šimi željami. Imamo tudi popolno širšo- so rumljenj predmetov, analitičnih potreb- ščin, diaf, cigar in sladkorja.

Guenthers Sloven. Lekarna,
Addison Rd. vogal St. Clair Ave.

FINO VINO

vedno dobite pri Josip Kožulu. Belo niagara in concord vino. Posebno ženskam je moje vino znano. Po stari navadi Josip Kozely, 4734 Hamilton ave

A. M. KOLAR,

Slovenska gostilna.

3222 LAKESIDE AVE.

Se priporoča Slovincem v obilen obisk. Točna postre- žba. Vedno sveže pijače.

National Drug Store!
Slovenska lekarna.

vogal St. Clair ave. in 61. ceste. S posebno skrbnostjo izdeluje- mo zdravniške predpise. V za- logi imamo vse, kar je treba v najboljši lekarni. (45)

Velika soba za dva boljša člo- veka, dobra oprava, se odda za primerno ceno. Dve postelji v sobi. Vprašajte na 1441 E. 53 St. (85)

IZURJENI ZOBOZDRAVNIK,

Dr. A. A.
Kalbfleisch,
6426 St. Clair Ave.

Govori se slovensko in hrvat- sko. Točna postrežba. Časo- pisi na razpolago. Ženske strežnice. Edini zobozdravni- ki urad v mestu, kjer se govori slovensko in hrvatsko.

Uradne ure:

Od 9:30 do 11:30 dop.
Od 1:30 do 5:00 pop.
Od 6:00 do 8:00 zvečer

Telefon urada:
East 408 J.

Telefon stanovanj:
Eddy 1856 M.